

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Martini Bonacinæ Vtrivsque Signatvræ Referendarii
Compendium Omnium Operum de Theologia Morali,
omnibusque conscientiæ nodis**

Bonacina, Martino

Coloniæ Agrippinæ

ad Officium divinum qui teneantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41152

Officium obligationem divini officii recitandi, etiam si aliud onus non injungat, nam Papa potestatem habet dispensandi in jure Ecclesiastico. *o. l. b. n. 5.*

5. Horas Canonice sunt septem, institutas ab Ecclesia *cap. 1. de celebrat. Missar.* videlicet Matutinum, Prima, Tertia, Sexta, Nona, Vespera, Completorium; quamquam multi Doctores velint esse octo, distinguentes Matutinum a Laudibus, eo quod possint diverso tempore persolvi (quod tamen fieri non potest absque peccato veniali, nisi adsit aliqua causa) sed unitas vel distinctio Canonice precum non est desumenda à tempore quo ipsa recitantur, ut patet ex nocturnis antiquitus diversis temporibus recitari solitis, quae tamen diversas horas non constituebant.

Septem tantum esse Horas Canonice ad exprimenda septem praecipua passionis Christi mysteria, innuunt etiam hi quinque versus, qui passim recitantur in hoc modum:

*Hac sunt septenis propter quae psallimus horis,
Matutina ligat Christum, qui crimina purgat,
Prima replet spuris, causam dat Tertia mortis,
Sexta cruci nectit, latus ejus Nona bipertit.
Vespera deponit, tumulo Completa reponit.*

Ibid. punct. 3. nu. 1. & seq.

Qui teneantur ad divinum officium.

6. Omnes religiosi choro deputati ex consuetudine, vel ex peculiaribus decretis tenentur post professionem ad persolvendum divinum officium, etiam si non sint sacris initiati. *Ibid. quest. 2. punct. 2. num. 1.*

7. Religiosus qui in priori religione tenebatur recitare divinum officium, non tenetur ad illud recitandum, si transeat ad aliam religionem, in qua consuetudo recitandi officium introducta non sit. Item religiosus qui compellitur ad trimes, vel per sententiam ejicitur à monasterio, non tenetur ad horas Canonice recitandas, modo religiosus nondum promotus fuerit ad sacros ordines, quia tunc tenebitur titulo sacerdotii ordinis. Praeterea monachus habens facultatem & dispensationem vivendi in perpetuum extra monasterium, non tenetur ad recitandum divinum officium. *Ibid. n. 2. & seq.*

8. Moniales professae choro deputatae, tenentur ad divinum

officium persolvendum juxta consuetudines & regulas ipsorum. *Ibid.* n. 5.

9 Monachus fugitivus, aut ejectus à monasterio ad tempus vel in perpetuum, non tenetur ad divinum officium, neque idcirco dicendus est reportare commodum ex suo delicto, nisi per accidens, quatenus constituitur in statu, in quo non est consuetudo persolvendi divinum officium. In praxi tamen oppositam sententiam consulerem contra fugitivum. *Ibid.* n. 4.

10. Religiosi qui professionem emisserunt in ea religione, quæ non est addicta choro, non tenentur ex vi solius professionis ad pensum divini officii; tales sunt Patres Societatis JESU. *Ibid.* n. 7.

11. Superior potest cum religiosis circa obligationem recitandi officium ex consuetudine religionis ex justa causa, ut et causa studiorum, aut negotiorum, dispensare. *Ibid.* num. 9.

12. Clerici majoribus ordinibus initiati jure Ecclesiastico tenentur ad recitandas Horas Canonicas, etiam post degradationem, vel postquam inciderunt in aliquam censuram excommunicationis, vel suspensionis, aut missi sunt ad trinitatem, vel ab hostibus capti, nisi ob impotentiam, vel aliam justam causam excusentur. Tenentur etiam clerici Psalmos quos Episcopus in ordinatione injungit, recitare. Nec refert, quod in statu peccati mortalis existant; nam adhuc tenentur officium divinum recitare, si ordinati vel beneficiarii sint. *Ibid.* punct. 1. 2 3 4 & 6.

13. Clericus qui de consensu Summi Pontificis duxit uxorem, tenetur ad pensum horarum Canonicarum, nisi forte hoc fuerit à Papa dispensatus. *Ibid.* n. 5.

14 Recitans divinum officium ob malum finem, ex. gr. ut aliquem in re gravi decipiat, satisfacit præcepto, modo recitet cum debita attentione. *Ibid.* num. 6.

15 Habentes beneficium Ecclesiasticum, etiam si non sint sacris initiati, tenentur, regulariter loquendo, ex institutione Ecclesiæ ad recitandas horas Canonicas, sive beneficium sit simplex, sive curatum, sive sit aliqua præbenda tituli clericalis, imò etiam si manuale sit, quamquam ad istius titulum ordinari non potest. Ratio est, quia jure beneficium dicitur dari propter officium. *Ibid.* punct. 4. num. 1.

16 Habens beneficium integre in commendam, tenetur ad divinum officium, unde Equites Hierosolymitani, & alii gaudentes commendis Ecclesiasticis tenentur ad pensum officii divini

divini, quia dicuntur habere beneficia. *Ibid. num. 2. & 3.*

17. Qui per metum gravem sibi à parente incussum accepit beneficium, tenetur ad horas Canonicas, etiamsi non habeat animum perseverandi in statu Ecclesiastico. *Ibid. nu. 4.*

18. Dantur aliqua beneficia, v. g. quæ jam simplices præposituræ, vel personatus, &c. quæ ex sua institutione non obligant ad horas Canonicas; clericus tamen habens Capellaniam, tenetur ratione illius divinum officium recitare, modo Capellania sit collativa, seu Ecclesiastica, id est, auctoritate Episcopi erecta etiam ex bonis laicorum. *Ibid. num. 5, 6. & 7.*

19. Pensionarius percipiens pensionem ut clericus, tenetur B. Virginis officium persolvere; percipiens verò pensionem titulo seculari, ut causa belli, vel ob tintinnabula pullanda, vel propter aperiendas fores Ecclesiæ, &c. non tenetur ad recitandum magnum vel parvum officium. Pensionarius tamen qui ut clericus percipit pensionem, non ita tenetur ad recitandum officium Beatissimæ Virginis Mariæ, quin oneri suo satisfaciat recitando horas Canonicas, quod officium magnum vulgo nuncupatur; clericus enim sacris initiatus, simulque pensionem habens, unica magni officii recitatione oneri suo satisfaciat. *Ibid. num. 8 & 9.*

20. Qui cessit pensioni solum in partem, non remanet immunitus & exemptus ab obligatione divini officii; secus si in totum cessit, quamvis cesserit anticipatis solutionibus. *Ibid. n. 11.*

21. Coadjutor beneficiarii non tenetur ratione coadjutorie præcise persolvere divinum officium; tenebitur tamen ratione sacrorum ordinum, vel alterius beneficii, si quod habet. Similiter Capellanus seu Sacerdos, qui conceditur alicui Parochiæ, ut suppleat vices Parochi in Sacramentorum collatione, & in externa Ecclesiæ administratione, non tenetur ex vi coadjutorie præcise ad horas Canonicas recitandas: sicut nec is, qui privilegium Canonicatus obtinuit cum futura successione, aut qui fructus aliquos percipit per modum stipendii, modo non sit pensio proprie accepta. *Ibid. n. 13. & seq.*

22. Beneficiarius tenetur divinum officium recitare, etiamsi beneficium sit adeò tenue, ut non sufficiat ad sustentationem: quamquam non desint multi graves DD. aliter sentientes, & asserentes non teneri, saltem quotidie, recitare divinum officium. Hinc collige à fortiori, habentes plura tenuia beneficia, ex quibus omnibus colliguntur fructus competentes, teneri ad pensum Canonicarum precum. Neque beneficiarius, seu

Capellanus eximitur ab onere divini officii recitandi, dum majorem fructuum & reddituum partem tradit Sacerdoti substituto ad peragenda & persolvenda beneficii onera. *Ibid. num. 17. 18. & 19.*

23. Tenetur ad divinum officium recitandum, qui post collationem ineptus reperitur ad munus beneficii exercendum etiam si compellatur coadjutorem assumere, illique omnes aut fere omnes beneficii fructus pro munere obeundo tradere. Item, impendens omnes beneficii fructus loco pensionis illi, qui sibi beneficium renuntiavit, tenetur quoque ad divinum officium, quando quidem ipse retineat titulum, possessionem & administrationem beneficii, & per ipsum statim fructus capiat. Idem dicendum de Canonico, etiam si primo anno fructus beneficii non recipiat, & fructus cedant, vel Canonici antiquioribus, vel hæredibus Canonici defuncti. *Ibid. num. 20. 21. & 22.*

24. Beneficiarius juxta probabiliorem sententiam, tenetur ad recitandum divinum officium, quoties fructus beneficii in alios pios usus ex consuetudine, vel Ecclesie statuto impenduntur. Idem dicendum de beneficiario, qui capta possessione, fructus pro aliquo tempore non percipit, spem tamen habet alias percipiendi. Idem valet de eo, qui ob delictum, aut alia justa de causa privatur fructibus; non autem, si fructibus privetur ex bello, aliave actione injusta; secus si jam fructus accepit, & postea injuste subtrahuntur. *Ibid. n. 23. & seq.*

25. Litigiosi circa idem beneficium, non tenentur ad divinum officium, modo bona fide litigent, nec alius pacifice possidere incepit. *Ibid. num. 26.*

26. Justè possidens plura beneficia, non tenetur pluries in die officium recitare; quamquam qui plura inique possidet, teneatur ex jure naturæ plura officia recitare. *Ibid. n. 27. & 28.*

27. Beneficiarius ad divinum officium recitandum obligatur solum post captam beneficii pacificam possessionem, quia ex eo tempore acquirit titulum beneficii. Et qui per litem impeditur ne possessionem capiat, non tenetur ad officii recitationem. Similiter, qui pensionis titulum obtinuit, sed pensionem non percipit, nec illius percipiendæ spem habet, non tenetur officium recitare. Idem dicendum antequam pensionarius litteras, vel instrumentum pensionis expediri curaverit. *Ibid. punct. s. num. 1. 2. 4. 6. & 7.*

28. Coadjutor cum futura successione, non tenetur ad divinum officium, vivente coadjutore. *Ib. n. 5.*

29. Beneficiarius non tenetur ad restitutionem fructuum, dum officium prætermisit, nisi elapsi sint sex menses à capta possessione. *Ibid. num. 8.*

30. Qui beneficium vel ordinem Subdiaconatus suscepit, vel professionem in religione emisit, non tenetur integrum officium eo die recitare, sed pro rata temporis, id est, horas respondentes horæ in qua beneficii possessionem accipit, vel ordinem Subdiaconatus, pro eo, qui absque beneficii titulo ordinatur. Et qui divinum officium recitavit antequam beneficii possessionem, vel collationem, vel sacrum ordinem reciperet, tenetur iterum accepta possessione, vel collatione, vel ordine recitare pro rata temporis, & horæ qua possessionem, collationem, vel Subdiaconatum obtinuit. *Ibid. num. 10. & 11.*

Qua forma recitanda hora Canonica, seu officium divinum.

31. Officium recitandum est juxta ritum Breviarii Romani reformati à Pio V. Excipiuntur habentes privilegium, vel consuetudinem aliter recitandi à ducentis annis ante Pii V. constitutionem, quamquam hi possunt Breviarium Rom. recipere, & eo recepto ad prius Breviarium redire nequeunt: particulares tamen homines non possunt, regulariter loquendo, eo uti non solum in publica, verum etiam in privata recitatione, antequam Breviarium Rom. communiter recipiatur. *Ibid. quest. 3. punct. 1. n. 1. & 2.*

32. Habens privilegium utendi Breviario non Romano, regulariter loquendo, uti non potest Romano, juxta probabiliorē sententiam. *Ibid. n. 3.*

33. Ordinatus ad titulum patrimonii, non potest quodlibet Breviarium adhibere, quia debet se suæ Ecclesiæ conformare. quamquam multi non improbabiler oppositum sentiant; & non sit improbable aliquem posse, relicta consuetudine propriæ Ecclesiæ, Romanum Breviarium adhibere, modò non extet decretum in contrarium; quale extat Mediolani, videlicet ut clerici Mediolanenses divinum officium juxta ritum Ambrosianum recitent: quamvis possit clericus Mediolanensis dum Romæ existit Breviario Romano uti, juxta commune & ritum axiomatis: *Si fueris Romæ, Romano uti vitò more, &c. Ibid. num. 4. & seqq.*

34. Extraneus, qui ad alienam dioccesim accedit animo ibi